

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóne septemani cu adansulu Foiórei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 30.

ANULU XXV.

Sibiu 1729 Aprile 1877.

Pentru celelalte párti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pro unu anu 8 fl., ióra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru antál'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dela sinodulu archidiecešanu.

(Urmare din siedinti'a a VII-a).

Dep. *Diamandi* spriginesce parereá lui *Cosm'a*; *Boiu*, deasemenea, in partea din urma; aru dorí inse cá consistoriulu archid. sa nu purcéda unilateralu la asternerea acelu proiectu congresului, ci sa-lu comunice mai întâiu si cu consistoriile eparchiale din diecesele suore; deóre-ce inse pâna la congresu nu putemu fi fâra lege, sinodulu sa hotarésca provisoru ca: pâna la aducerea hotaririi din partea congresului, sinodulu declara de neapelabile alegerile de parochi, capelani, invetiatori. Provoacăndu-se dep. *Z. Boiu* in aperarea neapelabilitátié la canóne, acést'a da ansa

Presidentului a-si dá si densulu parereá asupra acestui punctu. In trebile administrative pentru densulu canonulu celu mai de aprópe 'lu privesce a fi statutulu org. Ori-ce aru stá in canónele vechi in privinti'a acést'a — aparte cele ce privescu dogmele si ritulu — pentru noi nu potu fi deobligatóre. Acele canóne dupa necesitate se sustienu, si dupa necesitate se potu alterá prin corpulu legislativu, dupa cum credemu, ca va veni mai bine administrárei bisericei. In statutulu org. nu avemu dispositiuni speciale in privinti'a cauzelor apelabile; dar' in § 6 se dice ca afacerile juditiale si administrative se voru eserciá prin protopopu in instanti'a 1-a, prin consistoriu in instanti'a 2-a, si prin cons. metr. in a 3-a. Cauzele neapelabile in statutulu org. iérasu nu suntu tacsa-tivu enumerate. Asiá dar' sa evitámu a ne incurcá cu provocarea la manci-tátiile statutulu org. Cátu privescu „usulu“ de pâna acum, arata, ca la cons. metr. inca sub metropolitulu *Siagun'a* s'au pertractatu mai multe afaceri puru administrative ale diecesei *Aradu* si anume: a intaritu alegerea de parochi din dieces'a *Aradului*, din dieces'a *Oradiei mari*, alegerea de invetiatori etc. cari au fostu apelate dela consistoriulu eparchialu. Din tóte acele casuri aduse inainte, trage conclusiunea ca cauzele administrative suntu apelabile. Concede ca consistoriile diecesane, cari se interesezá de decurgerea buna a trebilor lor, sa fia mahnite pentru mergerea trebilor la cons. metrop.; putemu avé póte cauze de a fi nemultiamiti cu decurgerea afacerilor in cutare casu specialu, dar' nu este cauza a alterá ce este facutu. Introducendu acum deodata unu altu usu, decátu celu aretat, amu veni in suspitiune a alterá unitatea bisericei nóstre. Ialusi'a pentru autonomia, ce compete eparchielor sa nu mérga pâna acolo, cá sa credemu ca prin apelatiune la cons. metrop. se vatama autonomia.

Dep. *Dr. Pacurariu* intr'o vorbire fórté lunga apera apelabilitatea cauzelor juditiale si administrative la consistoriulu metropolitánu. Omogenitatea legeri, structur'a si architectur'a statutulu organicu; introducerea dualismulu in *Austria*, canónele de obedientia si alte de felulu acestor'a, s'au adusu inainte de vorbitoriu, pentru a-si aperá parereá sea. Intrég'a vorbire, in care alt-cum se afla si cáte o idea buna, a facutu impressiunea, ca cuprinde multu prea multe vorbe, pentru ideile ce voiá a le desfasiurá vorbitoriu. In decursulu acestei vorbiri au avutu locu si unele intermezuri ca-

racteristice. Asiá vorbitoriu afirmaca § 5, 6 si 168 din statutulu organicu spunu apriatu ca, consistoriulu metropolitánu este suprem'a instantia in tóte cauzele disciplinare si administrative.

Dep. *Z. Boiu* contradice: nu stá asiá.

Dep. *Dr. Pacurariu*: me rogu dep. *Boiu* contestéza ce stá in lege. — Se cetesce §-fulu respectivu la care se provóca *Dr. Pacurariu* si se constatá ca nu stá asiá in lege cum afirma *D-Sea*. Acést'a nu impedeca acum pe vorbitoriu a folosí de argumentu pentru parereá sea tocmai lips'a terminulu „totu“, pre care se basá-se mai susu, deducendu din lips'a terminulu totu a fi regula apelabilitatea. (Ilaritate).

Aceste terminate curge de nou torentulu elocuentiei, pâna ce la esprimarea dorintiei unoru deputati *presidentulu* 'lu róga a fi mai scurtu in vorbire.

Dep. *Pacurariu* declara ca nu voiesce sa ocupe pre nimenea cu argumentele sele, déca nu voiesce cine-va sa le asculte. Déca a esageratu in vorbire, sa-lu chieame la obiectu, séu sa-lu chieame la ordine. Nu-i stá nici presidulu nici sinodulu in putere cá sa demande vorbitoriu ca a vorbitu destulu. Protestéza in privinti'a formeí admonitiunei, renuncia inse in impregiurárele de fatia a cuventá mai departe. Isi formuléza deci propunerea sea: actulu din cestiune, cá si tóte cauzele de alegere, déca suntu apelate, sa se astérna consistoriulu metropolitánu spre decisiune si totuodata sa se recerce consistoriulu metropolitánu a face unu proiectu despre cauzele apelabile si neapelabile, si a-lu asterne apoi congresulu.

Dep. *Archimandritulu Popéa* deduce din statutulu organicu ca caus'a din cestiune nu este apelabila. Arata ca in statutulu afacerile parochielor filie, ce voiescu a se face matre, precum si asiediarea de profesori si invetiatori sta in competinti'a nedisputa-vera a cons. eparchialu spre a le decide finalminte. Totu de categori'a acestor'a se tiene si dreptulu cons. eparchialu de a denumi pe protopopi. Fára ratiune legea nici decum n'a adusu aceste dispositiuni categorice. Statut. org. prescrie agendele si competinti'a cons. metr. si vorbitoriu deduce din §§. respectivi, ca cons. metr. cá senatu bisericescu, nu póte fi decátu numai foru judecatorescu. Se provóca apoi la conclusele de sub Nr. 61 si 68 ale prot. congresulu din 1868, in cari se vorbesce despre o procedura in cauze matrimoniale si disciplinare, nu inse si de o procedura in cauze administrative. Casuri analoge se afla inca sub Nrii 156 si 170 din prot. congresualu din 1870, unde s'a decisu asupra unoru cauze scolastice apelate la congresu in acelu intielesu ca, ele se tienu de cerculu de activitate alu cons. eparchialu. Cu provocare la cele citate deci densulu crede ca nu se póte trece usioru preste autonomia archid.

Sa nu se precipite lucrulu, cá sa nu se produca nemultiamire, care aru putea stricá scópului constitutiunei, adeca pácei si buneí intielegeri.

Se cere incheierea desbaterei. (Se primesce). Mai vorbescu dintre vorbitori inscriși:

Gactanu, pentru propunerea comisiunei impreunata cu a lui *Piso*;

Diamandi Manole pentru propunerea lui *Cosm'a*.

Urméza cuventulu din urma alu propunatorilor.

Dep. *Schiau* 'si desfasiura intr'o vorbire mai lunga parerile cu privire la propunerea sea. Arata ca in lege sta ca avemu 3 foruri juditiale, fiacare foru judeca in cauze de controversa juditiale si administrativa, si déca se nasce controversa intre aceste foruri, decide forulu celu mai inaltu. In § 176 din statutulu unde se numera afacerile consist. metr., se dice: cauze apelabile. In lege nu sta apriatu ca intaririle alegerilor de parochi, capelani, invetiatori s'aru tiené exclusivu de competinti'a dieceselor; din contra densulu deduce din dispositiunile generale ca tóte cauzele suntu apelabile.

Concede inse ca suntu si unele cauze, cari numai in forulu alu 2-lea se hotarescu definitivu, si recunósce indreptatirea celor citate mai susu de antevorbitori. Dar' sa se ia lucrulu practic. Caus'a din cestiune este apelata la consistoriulu metrop., cons. metr. a cerutu dela celu archid. asternerea actelor. Déca se hotaresce in sinodu definitivu asupra lucrulu in sensulu propunerei comisiunei, atunci cons. archid. basatu pe conclusulu sinodulu va denegá asternerea. Prin acést'a s'aru produce o desbinare daunósa in biserica; cáci hotarindu asupra lucrulu in modulu aratatu sinodulu va putea veni in contradicere cu celelalte diecese, cari aru puté hotari altcum in privinti'a forurilor. Din tóte cele aduse inainte se alipesce lângá propunerea lui *Cosm'a*, remanendu a se esplicá in lege, prin congresu, cari suntu cauze apelabile si cari nu.

Dep. *Dr. Pacurariu*, sustienendu parereá sea, dice ca a intentionatu prin propunerea sea numai unu „modus vivendi“ pâna la regularea afaceri prin congresu. Cá cons. archid. inse sa si póta basá resolutiunea sea la petitiunea din cestiune, sa se spuna apriatu de sinodu ca caus'a este apelabila si apelata. In desfasiurarea sea de fatia vorbitoriu vine a intrebá cine apeléza? Si indreptandu-se spre publicu, spune ca parintele *H.* apeléza in contra sentintiei consistoriulu. Parintele *H.* findu de fatia, protestéza. Se nasce acum unu scurtu dialogu intre dep. *Dr. Pacurariu* si intre *galerie* asupra persónei dela care vine apelata.

Dep. *Dr. Hodosiu* sustiene simplu propunerea sea.

Dep. *S. Piso*, arata motive cari l'au condusu a face propunerea sea, si anume odata ca este cauza de alegere, a dóu'a ca nu suntu precisate lucrările in statutulu. La fia-care alegere suntu mai multi concurenti, totu-déun'a se va aflá unulu care sa face apelatiune, si prin aceste se ingreunéza administratiunea.

Espressiunea de neapelabilu din statutulu, cátu si hotarirea espresa: ca dispositiuni speciale voru indicá obiectele in cari cursulu instantielor sa se schimbe, a fostu cela-laltu motivu, care la indemnata a face propunerea. „Usulu“ amintitu in propunerea lui *Hodosiu*, densulu 'lu intielege asiá, cá sa se sustiena usulu ce a existatu inainte de introducerea legeri. Din aceste motive recomanda propunerea sea.

Dep. *P. Cosm'a* sustiene ca tóte argumentele aduse in contra propunerei sele, au fostu casuri analoge,

cari nu se potu aplicá la casulu specialu. Densulu crede ca, prin unu conclusu alu sinodulu, cestiunea nu se póte hotari nici decum, cáci caus'a este dejá apelata. Apera mai departe, in contra lui *Pacurariu*, parereá sea ca proiectulu amintitu, sa se faca de consistoriulu archidiecešanu, cáci celu metropolitánu nu-i póte impune sinodulu eparchialu a face ce-va. Cu privire la „usu“ densulu nu póte privi de normativu usulu dinaintea introduceri statutulu organicu, ci celu introdusu de atunci incóci, si acelu usu vorbesce in favórea propunerei sele pre care o recomanda spre primire.

Urméza o desbatere asupra rendulu in care sa vina propunerile la votu. In sfersitu se pasiesce la votare.

Propunerea dep. *Cosm'a*, pusa întâiu la votu se primesce cu maióritate; de asemenea se primesce partea prima a aditamentulu *Boiu*, cá sa se comunice proiectulu, inainte de a se asterne congresulu, cu cele-lalte consistorie diecesane. Partea a 2-a a aditamentulu *Boiu*, cá superata prin primirea propunerei *Cosm'a* nu se mai admite la votu.

Urméza continuarea din raportulu comisiunei financiare, si anume cererea parochiei din cetate din Sibiu pentru asignarea unu ajutoriu anualu de 200 fl. pe sém'a bisericei. — Comisiunea propune unu ajutoriu de 150 fl. din fondulu catedralei pâna la zidirea bisericei catedrale.

Dupa o desbatere mai lunga asupra punctulu: din care fondu sa se dee, se decide a se dá unu ajutoriu de 200 fl. din fondulu de trei-dieci de mii, dela 1 Ianuaru 1877 incolo.

Asupra alor petitiuni mai ne-insemnate se decide parte in meritu, parte se transpunu consistoriulu spre competenta afacere, séu considerare. Cu aceste siedinti'a se incheia dupa 2 óre; si se anuncia siedinti'a urmátóre pe dumineca la 10 óre.

O rugaminte la adres'a diuareloru de preste Carpati.

In multe renduri a trebuitu sa ne plangemu de usiurinti'a, cu care unele dintre diuarele de preste Carpati se pronuncia in cestiunile, ce privescu pe románi din Austro-Ungaria. Totu-déun'a amu creditu inse, ca e dator'i'a nóstra sa trecemu cu vederea nisce espectoratiuni, care nu suntu decátu pecate ale tineretielor. Dar' acum cetimu in „Unirea Democratica“ din Bucuresci urmatórea scrisóre:

„Bucuresci, 9 Aprile 1877.

„De redactoru! Cetescu in numerulu dela 9 Aprile alu stimabilulu diuariu ce redactati, unu articulu intitulatu „Vocea Austriei“, in care „Unirea Democratica“ 'si dá séma despre unu articulu alu diuariulu vienesu „Fremdenblatt“.

„Diuariulu vienesu incheia cu urmatórele cuvinte:

„Nu ne vomu desbiná puterile mai nainte de tempu; nu vomu urmá o politica de idei neclare. Facemu politica de interese si nimic'a mai multu. In acést'a idea tóte popórele austro-ungare se voru simti impreunate“.

Aru fi fostu de doritu, cá stimabilulu diuariu „Unirea Democratica“ sa se fi marginitu a face cetitoriloru sei impartasire despre aceste cuvinte

atâtu de bine simțite. Nu fără oșeri care simțimentu de mahnire vedu însă, ca sub impresiunea situațiunei și in prip'a scrierei, comunicatoriulu a lasatu sa se strecre in „Unirea Democratica“ câte-va observări comentatôre, cari suntu incredintiati, ca nu suntu espressionea vederiloru partidului, pe care-lu represinta acestu organu de publicitate.

Eata ce dice in „Unirea Democratica“ :

„Românii (din Austro-Ungari'a) aru dorî, deca nu deplinu libertate, celu putienu autonomi'a Transilvaniei, celu putienu recunoscerea natiunalității lor si o egalitate adeverata cu cele-lalte popôre din statulu austro-ungurescu.

Românulu din Ungari'a n'are alta rugaciune decâtu acést'a :

Dà Dòmne sa mai punu odata mân'a pe cós'a ruginita dela 1848 !

Nu întielegu, dle redactoru ! cum este cu putintia, cá in diu'a de astadi, cine-va sa gasésca, sa scrie, ba chiaru sa publice asemenea cuvinte nu mai putienu nechibzuite decâtu neadeverate ; nu întielegu, de ôre-ce Austro-Ungari'a in totu cursulu crizei orientale si cu deosebire in acestu momentu seriosu, nu sciu sa fi justificatu prin ce-va dujmani'a româniloru. Din contra, cabinetulu din Vien'a, intru câtu i-au permis strimtorârile situațiunei interne si esterne, totu-déun'a s'a aretat bivevoitoriu câtra Romani'a. Chiaru însă, deca contele Andrassy, intr'un'a ori intr'alt'a, aru fi superatu pe guvernulu Romani'e, din consideratiune pentru noi români de preste Carpati, si de preste Moln'a, frații nostri din Romani'a au fostu si totu-déun'a suntu datori a nu vorbi decâtu cu venenit'a reserva despre imperati'a, din care facemu parte si de care ne léga viitoriulu. Cu atâtu mai putienu se pôte dar' justificá procederea de a atacá pe Austri'a in români ei, si pentru cá sa vorbescu mai lamuritu de a abusa de positiunea, pe care intemplârile ne-au creat'o in imperiulu Habsburgicu.

„Este adeveratu, ca in multe privintie trebuiesce sa ne plângemu de positi'a, ce ni s'a creatu la anul 1866. Privimu inse la frații nostri din Turci'a, din Serbi'a si din Rusi'a, tienemu

séma de greutățile interne si esterne, cu care unu imperiu cá si alu nostru este silitu a se luptá intru organizarea sea, si asteptâmu cu rabdare ori staruimu cu zel, dar' nu ne perdemu cumpetulu ; căci suntemu convinsi, ca mai nainte ori mai tardiu, dar' negresitu odata, puterea care ne a creatu positiunea dela 1860, ierasi va puté sa tienă séma de dorintiele nôstre îndreptate si potrivite cu interesele imperiului. — Amu dorî cá frații nostri din Romani'a sa nu ne jignésca int u acéstea, căci voindu sa ne folosésca, cu atâtu mai multu ne strica. — E grea positiunea nôstra, prea multu e grea ! Avemu in imperiu si cu deosebire in Ungari'a vrajmasi si adversari politici, cari totu-déun'a grabescu sa întrebuintieze cuvintele nechibzuite cá arme in contra nôstra si totu odata in contra Romani'e. Réu'a nôstra positiune chiaru se justifica prin acea, ca suntemu banuiti de a fi rei patrioti.

„Mi vine greu a mai dice, ca pe nedreptu si cu rea vointia suntemu banuiti. Inbirea de tíera si alipirea câtra dinastia a româniloru din Austri'a suntu lucruri, asupr'a câror'a nici nu e permis a discutá, lucruri pe cari numai acei'a le potu pune la indoia, cari nu cunosc pe ardelenii traiti in trau de lupta, cari voru sa le fia spre stricare, séu cari nu au fostu inca ptrunsi de puterea asediata in cuvintele „Imperatulu nostru“. In îndelungat'a loru viétia români din Austri'a ; afara de vrednici'a lor, nu cunosc decâtu o singura putere ocrotitôre, de la care le-a venit totu binele si nici unu reu, si care in lupt'a cu celelalte popôre, totu-déun'a le-a fostu padia mai multu ori mai putienu puternica — Imperatulu — Curtea din Vien'a. Alipirea câtra acésta curte este o traditiune istorica, o putere motivata in faptele trecutulu si in sperantiele viitoriului, o credintia neclantita, care hotaresce pe românu in tôte impregiurârile. Nu este in trecutulu româniloru din Austri'a o singura fapta, care aru dá cui-va dreptulu de a-i banui in prezentu. Totu-déun'a dorintia imperatului i-a hotaritu : au fostu rabdatori si mandri, supusi si indaratnici, si-au versatu sângele in lupte — totu-déun'a inse dupa cum

si hotarea imperatulu, de care suntu deprinsi a fi respalitati.

„Si astadi !? — Astadi românulu din Austri'a nu doresce nimicu ; in lănturulu imperiului nu intempina decâtu frati ; elu sta la dispositiunea imperatului seu. Dá ! românulu din Ungari'a este gat'a a mai pune odata mân'a pe cós'a cu care dela 1848 a muncitu in munca onesta, dar' totu cá la 1848, spre a se pune impropria celor'a, impropria câror'a va fi tramisu. Nu me indoiescu, ca partidulu pe care 'lu represinta „Unirea Democratica“ e convinsu deopotrivu cu toti români, ca atunci cându Austro-Ungari'a aru fi silita sa intre ori contra cui si ori pentru cine in lupta, români se voru luptá in cele dintâiu renduri ; e convinsu, ca partea mai voiósa din acei'a, cari au fostu siliti a se espatriá, se va întorce in tíera sea si va reclamá dreptulu de a luptá pentru interesele ei.

„Si deca frații nostri din Romani'a si voru dá bine séma, nu se voru mai indoí ca aceste interese, cu deosebire astadi, suntu identice cu ale Romani'e, si nu voru mai crede, ca este cu putintia cá Europ'a sa asiste la unu spectaculu desgustatoriu, cá secululu 19 sa véda români luptându-se cu români in strimtorile Carpatiloru.

„Astadi, cându viitoriulu apropiatu atâtu alu nostru cátu si alu Romani'e, viitoriulu întregulu poporu românu urméza a fi hotaritu, este bine, este chiaru de trebuintia, cá aceste idei sa fia emise tocmai prin mijlocirea „Unirei Democratice“, in care s'au strecuratu acele putiene cuvinte graite in pripa ; nu-mi este dar' permis a crede ca ve-ti gasi de cuvintia a nu publicá acésta a mea scrisóre.

Primiti, domnule redactoru, espressionea deosebitei mele consideratiuni.

Ioanu Slavici,

unulu dintre acei'a cari au fostu siliti a se espatriá

E destulu a ceti acésta scrisóre, pentru cá sa ne incredintiâmu despre motivele, care au hotaritu pe dlu Ioanu Slavici a o trimite tocmai diariului „Unirea Democratica“ : d-sea voiá sa dea prin acést'a partidulu numitu liberalu-nationalu, alu câru organu este

de cum sa pôta fi respandite prin strainatate.

Si acum ne spune „Pester Lloyd“ ca se publica de curendu o revista in limb'a nemtiésca de Paul Hunfalvy sub titlulu „Literarische Berichte aus Ungarn“, unu organu „oficiosu nemtiésca alu academiei magiare „care va servi intereselorú nôstre (magiare) bine întielese“ !

I-ti vine sa nu credi ochiloru a ceti astfelu de cuvinte într'o fôia ultra-magiarona cá „Pester Lloyd“. Parasiti de tóta consciintia trebuiescu sa fia acei ómeni, cari dupa asteliu de marturisiri mai staruescu cu atâta inversiunare, a magiarisá alte natiuni, pentru a le „isolá“ si pe acestea de lumea culta ; îndreptandu atentatele cele mai nerusinate sub deferite preteste si in diferite forme chiaru in contra limbéi române, care stá atâtu de aprópe de limbile culte ale occidentului. Lasandu la o parte ori-ce zelosia natiunala din punctu de vedere curatu internationalu, cosmopolitu comite o adeverata crima acéla, ce voiesce a magiarisá pe unu poporu cá celu romanescu.

Acést'a este conclusiunea iresistibila din premisele cum le aflâmu depuse in chiaru articolulu ultra-magiaronulu „Pester Lloyd“.

Ne va ferí ceriulu, sa devenimu noi români „muti“ !

Mai curendu, asiá se vede, se voru germanisá magiarii, incetu, pe nesimțite !

acestu diariu, ocașiune de a condamnă, — celu putienu indirectu, — usiurintia, de care avemu totu dreptulu de a ne plânge. Durere inse ! organulu partidului liberalu-nationalu nici astadi nu este mai chibzuitu decâtu a fostu totu-déun'a, ci da locu in acelasi numeru unui articolu de sепte colóne lungi, in care se da respunsu la scrisóre dlu I. Slavici. Nu vomu reproduce acestu respunsu, pentru-ca elu nu merita a fi cetitu si nu-lu vomu combate fiindu-ca nu merita a fi luat in consideratiune. Ne tememu inse, ca adversari nostri politici, care nu paru a fi mai chibzuiti decâtu frații nostri rosii de preste Carpati, chiaru si astadi voru luá asemenea manifestatiuni fára de nici o importantia dreptu bani buni si le voru întrebuintia cá arme in contra nôstra si temendu-ne de acést'a ne simtiemu datori a ne pronuntia lamuritu. Cine este dlu I. Slavici !? — Nu avemu trebuintia sa o spunemu : întreg'a natiune 'lu scie. — Cine este dlu Alecsandru Ciureu Siercaianulu ? — „Unu fiu alu Transilvaniei“, pe care nimeni nu-lu cunósc, unulu dintre acele suflete, care nu-si gasescu odihna pe pamentu, unulu dintre tinerii, care fiindu siliti a trece in Romani'a, credu a face tíerei lor unu bine agitându contra ei. Dar' ! tristu lucru, cându unu diariu, ce se pretinde seriosu si organu alu unui partidu abuzeza de slabiciunile unoru asemenea tineri si nu se sfiesce a ne combate prin mijlocirea lor.

Nu este in Austro-Ungari'a unu singuru românu seriosu, care astadi nu aru respinge cu indignare cugétârile pe care „Unirea Democratica“ le comunica dreptu espressionu a opiniunei nôstre publice. Si deca e vorba sa ne pronuntiam lamuritu, atunci mergemu mai departe decâtu dlu I. Slavici si rugâmu pe frații nostri de preste Carpati sa binevoiesca a nu se ocupá de noi decâtu dupa ce 'si voru fi datu onest'a silintia de a studiá trecutulu nostru, aplecârile nôstre si relatiunile in care traimu.

Interesele nôstre suntu identice cu ale imperiului si dupa convingerea, care ne stapânesce, viitoriulu natiunei române e legatu de viitoriulu acestui imperiu. Acum dar', cându tíera este între Scyll'a si Charibdis, nu mai dorim nimicu, nu mai intempinâmu in acést'a tíera decâtu frati, alaturea cu care suntemu gat'a a apérá interesele Dinastiei, ale tíerei si ale nôstre contra ori-cui. Strimtorile Carpatiloru suntu ale nôstre si acei'a, care au sciutu sa móra la Sadov'a si la Königrätz cu indoita virtute se voru luptá in aceste strimtori.

Nu credemu, nu ne tememu ca vomu fi siliti a le apará contra fratiloru nostri de dincolo ; deca inse acesti frati aru nesocoti interesele natiunei, atunci in întregulu imperiu cu deosebire noi avemu dreptulu de a luptá pentru apararea lor.

Totu déun'a ne-amu facutu datori ; cu atâtu mai multu o vomu face astadi, cându suntemu mai luminati.

Suveranitatea Romani'e.

(O conferintia a profesorului Arntz.)

S'a scrisu in Romani'a si in strainatate asupr'a relatiuniloru dintre Romani'a si imperiulu otomanu, ori de câte ori s'a ivitu o dificultate noua a cestiunei orientului. Amu vorbitu in unulu din numerile nôstre trecute despre brosiur'a dlu C. Stefanescu ; acum avemu placere a dá lectoriloru nostri unu resumatu alu conferintiei tenuta la Bruxelles de d. Arntz, profesorulu la facultatea de acolo, asupr'a drepturiloru Romani'e fatia cu sublim'a Pórtá. Ce propunemu a vorbi in numerile nôstre viitoare despre important'a brosiura a dnului Frédéric Damé, „l'État Roumain et la paix de l'Orient“. Multiamimu dlu Arntz de

„Unu mutu si-a capetatu graiulu !“

Cine este acestu mutu ? — Academia magiara ! Cum a ajunsu la graiu ? — Vorbindu nemtiésca ! Ce felu ? Cine indrasnesce a dice de aceste pe teritoriulu sântului Stefanu ? — „Pester Lloyd“ ! Eata ce scrie acésta fôia ultra-maghiarona intr'unu articolu din numerulu seu dto 14 Aprile a. c. :

„S'a radicatu unu interdictu, s'a deslegatu o limba, unu mutu si a capetatu graiulu !

„Minunea acést'a tocmai acum s'a intemplatu in mijloculu nostru, in cerculu lumei invetiata magiare. Cum ? Academia, Societatea Kisfaludy, societatea pentru sciintiele naturale, pentru istoria etc. etc., in cari preste anu se scrie si se vorbesce mai multu, cá câtu potu tipari o suta de té-curi, aceste societati abiá acum sa fi ajunsu la graiu din starea muta ?! — si totusi acésta minune tocmai s'a intemplatu. — Academia magiara de multu déjà patimesce de unu simtiementu apesatoriu alu **isolârei**,*) cu tôte ca stá in legatura intima cu cele mai insemnate institute de eruditiune ale Europei, ba si ale altoru continente. Ea schimba cu ele publicatiunile re-

ciproce, si ori unde in Europ'a unu Humboldt, unu Lyell inchide ochii pentru totu-déun'a inaintea lumei, ale cârei aparitiuni le-a observatu si explicatu, si academi'a magiara a suferitu o „perdere durerósa“ ; căci tôte acele celebritati au apartienutu si ei, deórece academi'a a alesu pre cei mai insemnati invetiati ai lumei de membrii „esterni“. Si totusi ea se simtia izolata, căci n'a fostu o comunicatiune adeveratu reciproca, pe care o sustiené sciintia magiara prin societatea nôstra erudita cu sciintia lumei. Aici publicatiunile instituteloru erudite germane, englese, franceze, italiene, svedice etc. se primescu cu multiamita si putemu crede, se cetescu cu placere si folosu ; dar' in straini publicatiunile sciintifice magiare se primescu numai cu curtoasie, neputendu-le ceti“

„A fostu unu tempu, cându puteai audi fórté desu dicál'a, ca Ungari'a s'aru inadusí de grasimea sea. E bine, pericolulu inadusirei n'a fostu chiaru departe ; dar' unde e grasimea ? intréba cei ce platescu dârile si intréba domni cari tienu in mânilu loru pung'a statului. Zical'a aceea, incátu pentru „grasime“ durere neadeverata, se pareá însă aprópe a deveni adeverata pe altu terenu. Neintielésa precum erá, Ungari'a invetiata in nisiuntiele selé sciintifice a remasu meru judecata la **monológe**“

„Ideile invetiatoru din patria remaneau lumei secrete si magazinele academiei devenira déjà prea strimte pentru publicatiunile voluminóse, cari nici aici in tíera insasi nu se treccau,

*) Cum de a uitatu „Pester Lloyd“ de turci ?! Este chiaru o ingratiitudine a trece cu vederea „comunicatiunea reciproca“ cu frații turcesci, tocmai acum, cându acésti'a tramitu o deputatiune la Budapést'a cu bibliotec'a Corviniana daruita (?) magiari loru cari bag séma nu mai sciu cum (!) a ajunsu acea biblioteca in mânilu sutanulu turcescu.

nobilulu sentimentu, care l'a facutu sa adopte cá teza a conferintiei sele suveranitatei Romaniei; reputatiunea sea, puterea cuventului seu in lumea savanta este atátu de mare, ca Romania'a a câscigatu prin acésta conferintia caus'a revindicârei drepturilor sele in fati'a opiniunei publice a Europei.

Examinându resumatulu ce publicamú mai josu, admirâmu argumentati'a ce trage d. Arntz din dreptulu feudalú in comparatiune cu vechile nôstre tractate si cu conventi'a de Parisu, si conclusiunea logica si juridica ce decurge din ele, ca Romania'a a fostu totu-déun'a unu statu suveranu, si in multe puncte ea a fostu mai suverana cá Belgi'a, chiaru, dupa cum face se reiese la finele conferintiei sele. Drepturile nôstre cauta sa fia forte tari, déca o voce autorizata cá a dlui Arntz se face aperiatoriulu loru, si recunoscinti'a nôstra va fi, credemu, bine primita de d. Arntz, care a câscigatu prin acésta iubirea intregului poporu românú. Déca aceste linii aru cadé sub ochii sei, 'lu rugâmu sa le ea dreptu espressiunea sentimentului generalu alu natiunei, pe care a aperiatoru cu atáta talentu.

D. profesorul Arntz a tîenutu la 21 Martie, la univesitate din Bruxelles, o conferintia asupr'a „Situatiunei Romaniei din punctulu de vedere alu dreptului internationalu.“

Unu numerosu si alesu publicu a urmatu cu unu viu interesu dezvoltârile in cari a intratu invetiatiulu publicistu, dezvoltâri ale câroru puncte de vedere se léga astadi atátu de strinsu cu cestiunea orientului.

Dupa o repede dare de séma asupr'a Romaniei, d. Arntz espune in putiene cuvinte principalele faze din istori'a acestei tîeri; amintesce ca ea a fostu in intregulu ei locuita de daci; ca o colonie romaná se stabili aci sub imperatorulu Traianu in anulu 107 alu erei nôstre, si ca amesteculu populatiunei indigene cu descendintii coloniloru romani, dete nascere poporului românú.

D-sea face pe scurtu o enumeratiune a invasiuniloru ce au trecut in aceste párti, dela sfersitulú celui de alu IV-lea pâna la sfersitulú celui de alu XIV-lea secolu. „Nu este parte a lumii, dice d-sea, care sa fi fostu teatrulu mai multoru lupte, mai multoru resboie, mai multoru pustiiri.“ Dupa goti, venira hunii sub Atil'a; apoi bulgarii, avarii, slavii, rusii, turcii.

In confusiunea ce presinta istori'a evului-mediú alu acestei tîeri, dóue fapte trebuie sa atraga atentiunea nôstra, pentru ca ele suntu bas'a stârei lucruriloru de astadi.

Aceste fapte suntu: fundatiunea principatului Romania pe la mijloculu seculului XIII-lea de cátra Radu Negru Basarabu, unulu din siefi dacoromani, care descinse din muntii Daciei centrale si fixá resiedinti'a guvernului seu la Tergoviste, — si fundatiunea principatului Moldovei de cátra Bogdanu-Drágosiu in anulu 1359, unu altu siefu dacoromanu, care dupa ce parasi pártile Maramuresului (in Ungaria), se asiediá la Bai'a pe malurile riului Moldov'a.

De atunci aceste dóue principate esistara cá dóue state independente, si in tempulu lungiloru lupte, ce ele trebuira sa sustiena in cursu de 4 secole pentru esistenti'a loru, cându contr'a turciloru, cându contr'a unguriloru si transilvaneniloru, cându contr'a poloniloru si mai tardiu contr'a rusiloru, ele n'au fostu nici odata alipite séu incorporate la alte state.

In adeveru, ele fura imbucate; astfelu in 1774 Bucovin'a fu cedata Austriei; si in 1812, prin tractatulu dela Bucuresci, Basarabi'a fu cedata Rusiei.

Dar' sa stabilimú:

1. Celelalte párti ale principatoru dunarene, formându astadi Romania'a, n'au facutu nici odata parte

integranta, nici ca au fostu vre-odata provinciile ale imperiului otomanu;

2. Dupa tractate, Romania'a este unu „statu independentu“ cu óresi-cari restrictiuni;

3. In tóte casurile inse, dupa principiile si traditiunile positive ale dreptului gintiloru, Romania'a póte sa se scutésca si sa fia scutita de aceste restrictiuni.

Si conchidemu ca Romania'a este unu statu suveranu, independentu, si cá astfelu putendu se ia parte in famili'a statelorú europene, si a incheiá cu ele ori-ce tratate.

In vechile tractate, reamintite prin art. 2 alu conventiunei dela Parisu din 19 Augustu 1858, si incheiate cu sultanii Baiazet I, Mahomet II, Selim I si Soleiman II, in anii 1391, 1460, 1511 si 1529, independinti'a principatoru Moldovei si Romaniei fu totu-déun'a recunoscuta de cátra sultani.

Ele au urmatu in totu-déun'a de a face conventiuni cu celelalte natiuni, si proba la acésta, o colectiune publicata in 1874 la Bucuresci de cátra d. Mitilineu, secretariulu generalu alu ministeriului afaceriloru straine alu Romaniei, contine 37 tratate de aliantia, de comerciú, de pace, de estraditie, etc. etc. incheiate inca din 1368 pâna in 1857, între principatele Moldovei si Romaniei, cu o mare parte din puterile europene, de exemplu, cu Russia, Turci'a Poloni'a, Austri'a, Germani'a si Engliter'a.

Astfelu dar', o putere straina nu tratéza cu o parte séu cu o provincie a altui imperiu.

In faptu, de pe la mijloculu seculului alu XVI independinti'a acestoru dóue principate a fostu miciorata, principatele trebuiau sa recunósca supremati'a Portiei otomane, si a-i platí unu tributú anualu.

Dela tratatulu dela Kainardgi (21 Iuliu 1774) intaritu prin mai multe tratate urmasie, influinti'a Turciei fu imputienata prin protectiunea ce Rusia indeplinea asupr'a principatoru, a câroru situatiune internatiunala deveni si mai ingreuiata si mai deficiulu de lamuritu. Europ'a nu se ocupá de ele cu activitate, dar' iérasu nu le perdea din vedere; si intr'o depesia din 24 Maiu 1843, d. Wheaton, autorulu Istoriei progresului dreptului gintiloru in Europ'a, si alu elementelorú dreptului internatiunalu, atunci ministru st. unite alu Americi de nordu prelánga curtea din Berlinu, scriá guvernului seu, ca „independinti'a completa a acestoru principate a fostu in mai multe renduri luata in consideratiune in cabinetele Europei, si ca ele detera dreptu acestu intielesu tratatulu de comerciú dintre Austri'a si marea Britanie, contienendu unu articulu secretu, prin care acéste puteri si luau insarcinarea de a face sa fia recunoscuta acésta independinti'a de cátra Pórt'a.“

Impregiurárele, in care resboiulu dela Crime'a fu interpretu, nu fura favorabile la declaratiunea independintiei Romaniei. Angli'a si Francia, iú interesulu echilibrului europénu, aveau dreptu tîenta de a mantiene independinti'a si integritatea imperiului otomanu. Intrá dar' in vederile loru de a nimici protectiunea Rusiei, care fu inlocuita prin art. 22 alu tratatului dela Parisu din 30 Martie 1856, prin garanti'a colectiva a puteriloru contractante.

Turci'a avé óre-cari drepturi, séu óre-cari pretensiuni asupr'a principatoru; a-i luá drepturile séu pretensiunile sele aru n' fostu a o desmádu lá: aliatii soi victoriosi cari au intervenitu pentru sustinerea independintiei si integritátei sele, puteau óre propune acésta desmembrare?

De alta parte puterile intrunite la congresulu dela Parisu aveau intentiuni binevoitóre pentru principate.

Astfelu dar', sarcin'a diplomatiei erá deficiulu.

Tractatulu din 30 Martie 1856

suna astfelu:

„Principatele Romania'a si Moldov'a voru urmá de a se bucurá sub suzeranitatea Portiei, si sub garanti'a puteriloru contractante, de privilegiile si de scutirile de cari ele suntu in posesiune. Nici o protectiune exclusiva nu se va puté exercitá asupr'a loru de cátra vre-un'a din puterile garante. Nu va puté esista nici unu dreptu particularu de ingerintia in afacerile loru interióre (art. 22). — Sublim'a Pórt'a se léga de a conservá diseloru principate o administratiune neaternata si nationala, precum: deplin'a libertate a cultelorú, a legislatiunei, a comerciului si a navigatiunei (art. 23).“

Art. 26 hotaresce, ca principatele voru puté avé o putere armata nationala, organizata pentru mantinerea siguratátei in intru, si paz'a fruntariiloru; art. 27 opresce ori-ce interventie armata, fára acordulu prealabilu alu puteriloru contractante; art. 25 hotaresce, ca intielegerea din urma cu puterea suverana va fi consacrata printr'o conventiune incheiata la Parisu, între inaltele puteri contractante, — si in fine ca unu hattiserif, conformu stipulatiuniloru din conventie, va regulá definitiv'a organizare a acestoru principate, puse de aci inainte sub garanti'a colectiva a tuturorú puteriloru semnatóre.

Acésta conventiune a fostu incheiata la Parisu la 19 Augustu 1858; ea este subsemnata de cátra aceleasi puteri cari subsemnasera si tractatulu din 1856, adeca de cátra Franti'a, Austri'a Marea-Britania, Russia, Prussi'a, Itali'a si Turci'a.

Principatele insa n'au intervenitu cá párti contractante nici la tractatulu din 1856, nici la conventiunea din 1858; puterile au luatú dispositiuni cari intrau deadreptulu in propriile loru interese, fára concursulu si consimtiementulu principatoru, cari dupa principiile cele mai elementare ale dreptului gintiloru, nu erau legate printr'acéste conventiuni.

Ce diferintia între acestu felu de procedare, si acélu alu conferintiei dela Londr'a din 1830 pâna la 1839 in privinti'a Belgiei! Si Belgi'a inainte de a se despartí de Oland'a, nu erá unu statu, erá o parte din regatulu Tieriloru de josu, care se desfacea, — pe cându principatele dunarene, erau din tempi state independente, in posesiunea dreptului de a incheiá tractate internatiunale.

Ací se finesce oper'a conferintiei, si actiunea principatoru incepe. Cu o vointia pína de convictiune si energie, cu unu pasu staruitoriu ele mergu cátra unitatea natiunala, contr'a stipulatiuniloru celorú dóue tractate ce ele nu subsemnasera. Conferintia si sublim'a Pórt'a, dupa óresi-care reserve si protestatiuni ineficace, se inclinara dinaintea vointiei loru!

Dupa art. 1 si 3 alu conventiunei din 1858, puterile publice erau increditiate in fia-care principatu unu hospodaru si unei adunári elective, lucrându in casuri prevediute cu concursulu unei comisiuni centrale, comuna ambelorú principate si compusa de 16 membri.

Contrariu acestei dispositiuni, aceeași persóna, colonelulu Cuz'a, fu alesu la 17 Ianuariu 1859 hospodaru alu Moldovei, si la 6 Februariu urmatoriu, hospodaru alu Romaniei. Conferintia dela Parisu, in siedinti'a sea din 6 Sept., recomanda sultanului de a-i dá indoit'a investitura, pentru acésta un'a singura data. Sultanulu o facú, inse pentru scaparea principiului, prin dóue firmame deosebite. Erá o simpla unire personala, care in curendu fu inlocuita printr'o unire reala.

In lun'a lui Decembre 1861, Pórt'a concedá unirea administratiua a ambelorú principate, dar' numai sub titlulu tempuraru, adeca numai pe tempulu duratei in viétia a principelui Cuz'a.

In 23 Decembre, proclamatiunea prin care anbele principate fura unite intr'unu singuru statu, fu publicata la Iasi si Bucuresci, si la 5 Februariu 1862, contrariu art. 3 alu conventiunei diu Parisu din 1856, se reuni la Bucuresci cea dintáiu adunare legislativa comuna.

Dupa abdicarea principelui Cuz'a in 1866, conferintia atrase atentiunea principatoru la observarea tractatoru, si sultanulu facú zadarnice incercári pentru a convocá dóue adunári, un'a la Iasi, alt'a la Bucuresci. Ide'a inse a unitátei natiunale erá prea multu inaintata, pentru a se mai fi potutu retrage.

Delegatii principatoru declarara la conferintia din Parisu, ca „de aci inainte numirea unui principe indigenu pe viétia séu pe unu tempu limitatu, erá imposibila, si ca romanii voiau sa fundeze o dinastia ereditara cu unu principe strainu.“

Principele Carolu de Hohenzollern-Siegmaringen, alesu Domnu alu romániloru, prin sufragiu universalu cu 682,000 voturi, contr'a a 240, si facú intrarea solemná in Bucuresci la 10 Maiu 1866, si dupa óre-si cari negotiatiuni primí investitur'a sultanului in 24 Octombre urmatoriu.

Eata cum s'a urmatu constituirea statului românú, care astadi are o intindere de 121,000 kilometre patrute (de patru ori intindere mai mare decátu a Belgiei) si o populatiune de 5,200,000 locuitori.

Care este situatiunea Romaniei din punctulu de vedere alu dreptului internatiunalu: 1, in ceea-ce privesce neutralitatea, si 2, in ceea-ce privesce suveranitatea si independinti'a?

1. O brosiura anonima, publicata de curendu sub titlu „Romania dinaintea conferintiei diu 1876 de cátra unu vechiu diplomatú,“ cauta a demonstrá, ca dupa tractate Romania'a este unu statu neutru cá si Belgi'a. Intielegemu incercárele ómeniloru de statu ai Romaniei, pentru a face sa se recunósca si garantá acésta neutralitate de cátra puterile europene. Dar' in realitate, ea nu esista si nu este stipulata in tractate. Cuventulu neutralitatei nici ca chiaru se gasesce, si lesne se intielege esitatiunea ce puterile au incercatu, pentru a garantá neutralitatea unei tîeri espuse sa fia navalita si tarita intr'o lupta, pe cáta vreme cestiunea orientului nu va luá o solutiune care sa póta promite óre-care stabilitate.

2. In ceea-ce privesce suveranitatea si independinti'a. Dreptulu Romaniei de a incheiá tractate de comerciú cu celelalte natiuni, de si contestatu de Pórt'a otomana, nu mai póte fi cu seriositate pusu in dubiu. Acéstu dreptu a fostu formulu recunoscutu in Octombre 1874 prin declaratiunea celorú trei imperatori; si se póte citá celu putienú 35 tractate, incheiate între Romania'a cu unu mare numeru din natiunile europene, dela 1857 pâna la 1874. Acéste tractate au dreptu obiectu comerciulu, navigatiunea, cursulu postelorú, telegrafele, cáile ferate, estraditi'a criminaliloru, etc.

Dar' abstractiune facendu de dreptulu de a face conventiuni comerciale, Romania'a póte óre sub tóte raporturile sa fia clasata printre statele suverane, avendu facultatea de a transmite si de a primí soli, si de a incheiá tractate politice?

Cu tóte restrictiunile, mai multu aparente decátu reale, ce conventiunile din 1856 si 1858, (pe caro Romania'a nu le-a subsemnatu), se pare a fi pusu suveranitatiei sele, noi credemu ca Romania'a astadi trebuie sa fia considerata cá unu statu deplinu suveranu.

Singur'a obligatiune lamurita si neteda impusa ambelorú principate prin vechile tratate, si pe care le-a subsemnatu, cu si prin conventiunea din 1858, este aceea, de a platí Portiei unu tributú, care a fostu hotaritu

in cele din urma la 4 milioane lei vechi (apropo 1,500,000 franci). Insa o simpla sarcina banesca periodica pote exista intre doue state suverane, caci ea nu micioroza intru nimic'a suveranitatea.

Principatele suntu puse sub suzeranitatea Portiei. Dar' ce inseamna acestu cuventu? Elu este unu terminu vagu, fara tinta, si alu carui sensu nu este lamuritu de catra nici unulu din autorii cari au scrisu asupra gintiloru. Este unu terminu imprumutatu din legislatiunea feudala, in care inseamna in intregulu loru drepturile ce apartieniu Domnului feudalulu asupra vasalului. Asia dara nu exista nimic'a de comunu intre suzeranitate si suveranitate. Acest'a este forte adeveratu, pentru ca vedemu cum in tempulu feudalitatiei unu suveranu strainu era vasalulu unui altu suveranu, si ca chiaru unu suveranu era vasalulu acelu supusu. Feudalitatea, astfelu dupa cum era intielasa in occidentu la poporele de rasa germana, n'a existatu nici odata la poporele din orientu. Astfelu dara acest'a dispositiune vaga nu pote micioroza intru nimic'a suveranitatea Romaniei.

Amu puté dice totu atatu asupra dispositiunii conventiunii din 1858, care prescrie ca investitur'a, asiá cá in trecutu, va fi conferita hospodariloru de catra sultanu. Ea trebuie se fia data in lun'a in care alegerea si-a avutu locu. Ce inseamna astadi investitur'a? Este inca unu terminu imprumutatu din dreptulu feudalulu si din dreptulu canonicu, unde are unu sensu precisu, dar' care este cu totulu strainu dreptulu gintiloru. Care este sanctiunea acestei dispositiuni? Sultanulu pote refusa investitur'a? Si ce ore s'aru intempla refusandu-o? Ce e mai multu, cuvintele „ca si in trecutu“ suntu unu anachronismu, si in contradictie cu art. 10 alu conventiunii din 1858.

In vechime, sultanulu numea hospodarii; investitur'a dar' era sinonima numirei; dar' dupa conventiunea din 1858 hospodarii erau alesi pe vietia de catra adunari.

Departu de noi de a sustiene, ca tratatele nu trebuiescu se fia respectate. Dar' tratatele, au tempulu loru; ele trebuiescu transformate dupa trebuintele si consciintia societatiei umane; altfelu ele se sfarima si cadu ca ramurile morde a unui arbore. Statele suntu lucratorii operei civilizatiunii. Candu unu statu se intaresce si se formeza prin propria lui fortia, candu legitimitatea lui este recunoscuta de celelalte natiuni, elu va fi primitu in familia loru, fara ca vechile tratate seu vechile pretensiuni sa se pota opune la acest'a.

Sa nu citamu decatu cate-va exemple: Spania refusa in tempu de 70 ani de a recunosce independintia republicei Tieriloru de josu formata prin uniunea d'Utrecht, pe candu ea era recunoscuta de catra tote natiunile lumei si trata cu ele. Statele unite ale Americi de nordu tractau cu alte natiuni, cu tote ca independintia loru nu era inca recunoscuta de catra marea Britanie. Belgia era primita in familia statelor europene inca din 1831, cu tote ca independintia sea nu fu recunoscuta de catra Olanda decatu in 1839.

Romania dara pote sa-si aplice aceste traditiuni ale dreptulu gintiloru.

Acesta dare de sema despre conferintia tinuta este numai o prescurtare, pe care d. profesorul Arntz a binevoitu a ne-o procura. Ea inse va apare in estenso in „la Revue de Droit international de mr. Aper, Rolin, Jacquemins et Weslake“. „U. d.“

Din parlamentulu turescu.

Siedintia dela 29 Martie.

(Urmare din nr. 28.)

De cum-va nu m'ati intielesu, n'amu ce sa ve facu! Fi-ti convinsi, ca cea mai mica cestiune facuta Muntenegrulu va avea rezultatulu, ce vi l'amu aratatu. Afara de acest'a ve potu incredintia, ca nici unu locuitoriu din acele districtu, care a mostenitu dela parinti vr'o casciora cu o odaitia, nu se va invoi de a o parasí, chiaru de aru fi sa schimbe cu unu palatu cu cinci-dieci de camere in Rumelia, Anatolia seu Arabia. Fia-care locuitoriu din aceste provincii, traiesce in amintirile sele, ce-i suntu sante. Elu a vediutu intr'ensele pe parintii, pe fratii sei versandu-si sangele in aperearea averei si a bunului loru. Deca aru parasí aceste locuinte, atunci aru permite, ca mormintele in cari se odihnescu osele strabuniloru sei, sa fia calcate de piciorulu inimiculu seu.

Fi-ti siguri, ca intr'unu asemenea casu nimenea, nici copiii chiaru, nu se va feri de flinta si iataganulu muntengrenu, aratandu ca sciu murí cu onore ca si fratii loru. Sa me credeti, ca cestiunea muntengrena este cestiunea cea mai importanta, din cate suntu pendente si de resolutu. Totulu depinde dela votulu nostru. Noi suntemu respunsabili in fatia natiunii. Mai repetu inca odata: consultati o charta geografica! Acele tinenuturi trebuiescu considerate ca cheia Rumeliei. Speru ca nu veti cadea in gropa ce ve sapa vrajmasiulu. Eu apelezu la ajutorulu si la sucursulu d-vostra.

Presedintele: A-ti auditu!

Toti: Aferim, aferim! (adeca bravo!) — Presedintele intorcandu-se catra oratoru: Predati manuscriptulu d-v. stenografiloru. Deputatulu de Adrianopole Rassim-Bei are cuventulu.

Rassim Bei: Muntengrenii n'au dreptulu de a reclama nici o palma de terenu. Conferintia tinuta la Constantinopole in anulu 1858 de catra reprezentantii marilor puteri, a trasu frontierele Muntenegrulu si a elaboratu o charta. Muntengrenii cari voru sa calce astadi granitiile trase, suntu nedrepti nu numai in fatia nostra, ci si in fatia Europei. Acestu poporu munteanu a fostu adusu pana acolo, ca sa-si caute o existintia. Principele Muntenegrulu, la ordinulu si cererea guvernulu nostru imperialu, deschise la 8 Sept. 1862, o siosea prin Muntenegru incepandu dela Spuz spre Nicsici, in lungime de optu ore. S'a convenitu, ca spre sigurantia sioselei, la fia-care distantia de o jumetate de ora sa se ocupe, cate unu micu fortu. prin trupe otomane. Numai dupa interventiuinea Rusiei, a Franciei si a Germaniei, Inalt'a Porta a renunCIATU la drepturile ei si la datoriele rezultante. Astfelu, indata dupa deschiderea acelei cai, pe care amu construit'o noi cu cheltuelile nostre, ne-a si fostu rapita. Nimeni nu ne pote blama, deca revindeamu dreptulu nostru. Si apoi ori-ce cestiune este din capulu loculu „contraria dispositiuniloru §-lui I din Charta, care privescu mantinerea integritatiei imperiulu otomanu“, si dupa care, nici o bucata de pamentu, ori-care aru fi motivulu, nu e permis a se instraina. Tote acestea trebuie sa le luamu in consideratiune, si candu ni se va pune inainte cestiunea, vomu avea ocaziunea de a ne si pronuncia. In adresa este de ajunsu sa dicemu, ca respingemu si chiaru ide'a unei concessiuni teritoriale catra Muntenegru.

In sensu analogu se mai pronuncia si alti multi deputati din tote partile imperiulu, dupa care adres'a se primesce in tote punctele ei.

Presedintele declara, ca insusi o va predá Sultanulu apoi ridica siedintia.

(Continuare din nr. 27.)

5. Ne tienemu de o placuta datorintia a ne exprima in numele celoru dearsi o deosebita multiamita dlui pretore Nicolau Papu si dlui subpretore Ioanu Cretiu, cari au facutu indata dispositiunile necesarie spre a se colectu oferte benevole nu numai in intregu cerculu Rasinari-Saliste din casa in casa, ci au facutu si pasii de lipsa, ca colect'a sa se estinda in tier'a intréga; ba chiaru d-loru si anume dlui Cretiu au adunatu si ne-au transpusu pre langa consemnarea contributiuniloru o suma destulu de considerabila.

Pe bas'a acelei liste venim deci a multiamii pentru marinimosele oferte urmatiloru domni:

Escel. Sea Par. Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanul 5 fl.; Aliquis 3 fl.; C. Stezariu 5 fl.; Elie Macelariu 1 fl.; Aliquis 1 fl.; Z Boiu 1 fl.; I. Popescu 5 fl.; P. Dunc'a 3 fl.; bar. Ursu 5 fl.; M. Boeriu 1 fl.; Dr. B. 1 fl.; Dr. Olariu 50 cr.; I. Hanni'a 2 fl.; Gligoru Mateiu 8 fl.; Eugenu Brote 1 fl.; Dr. Poppu 1 fl.; G. Bra-teanu 1 fl.; B. 1 fl.; V. Almasianu 1 fl.; Ivanoviciu 1 fl.; I. Miheltianu 1 fl.; Demetrie Bersa 1 fl.; Blasianu 2 fl.; George Mateiu 1 fl.; Senoru 50 cr.; N. N. 2 fl. 50 cr.; N. Fratesiu 1 fl.; M. Lazaru 1 fl.; Petru Badila 2 fl.; Bolog'a 3 fl.; Pred'a 1 fl.; B. Pred'a 1 fl.; Ioanu Klein de Sađu 1 fl.; A. Pop'a Radu 1 fl.; L. Negrea 50 cr.; Dr. Pecurariu 1 fl.; (?) 1 fl.; I. Badila 2 fl.; Dr. A. Brote 1 fl.; V. Romanu 1 fl.; R. Petricu 1 fl.; C. Zidu 50 cr.

(Continuarea va urmá.)

Dela comitetulu impartitoriu de ajutoarele incurse.

Varietati.

(†) Dónn'a Iustin'a Danu n. Pop'a a repausatu in 4 Aprile a. e. in alu 19 anu alu etatiei lasandu pre jalniculu ei sociu parochulu Ioanu Danu din Zernesci, pre parintii si tote rudeniile in jalea cea mai adenca. Fia-i tierin'a usiora!

** Dela Brasiovu ni se scrie ca din Romania au sositu acolo mai multe familii, cari voru sa remana pana se voru linisci lucrurile preste fruntaria.

Sciri telegrafice

London 25 Aprile. Consiliulu de cabinetu desbate respunsulu Engliterei la cerculariulu Rusiei. — Dupa „Morningpost“ se convoca toti ofierii britanici cu concediu. In curendu flot'a britanica va pleca dela Malta spre orientu.

Bucuresci 25 Aprile. Partea cea mai mare de trupe rusesci a intratu pe la Bolgradu. Se pare ca rusii avanseza spre Dobrudja.

Bucuresci 26 Aprile. Camerile s'au deschis. Mesagiulu dice: Dupa ce nisuintele nostre pre langa puteri, de a recunosce neutralitatea Romaniei au remasu fara de succesu, este datoritiu' nostra sa impedeamu a nu deveni Romania teatrulu de resbelu. Puterile n'au protestatu contr'a intrarei rusiloru. Rusii spre a documenta recunoscrea individualitatiei Romaniei nu voru ocupa Bucurescii. Camerile voru prescrie regimulu meu atitudine; inse pentru sustinerea drepturiloru celoru vechi ale Romaniei si integritatea marginiloru sta buna persón'a mea in fruntea armatei. (Aplause entusiastice).

Vien'a 27 Aprile. Tiarulu Rusiei a tramisu principelui de Muntenegru ordinulu militaru Sanct George. Adjutantulu generalu alu imp. Rusiei, principele Dolgorucki sosese adi la Bucuresci, ceea ce revarsa deosebita lumina asupra intrarei rusiloru. — Regimulu grecescu observa deocamdata neutralitate rezervata, continua inse armările incepute.

Parisu 27 Aprile. In urm'a unei anunciari a „Cor. Hav.“ armata rusésca din Caucasu a prinsu 207 turci. In Alessandro-Caucasu a sositu doue escadrone turesci, si s'au oferitu a intrá in armata rusésca. — Consiliulu de ministri aproba cerculariulu duclui de Decazes care dechiera neutralitatea Franciei. — Nu e adeveratu ca Porta a imbiatu pre Bazaine cu o comanda.

Londonu 27 Aprile. Din Alessandro-Caucasu se spune: Astadi avu locu cea dintai incaieratura pe drumulu militarulu spre Kars; mai multi ofierii turesci si 100 soldati turesci caduara prinsu. Numerulu mortiloru si ranitorulu nu se scie.

Bucuresci 27 Aprile. Doue monitoare turesci au sositu la gur'a Seretului spre a sonda. Rusii continua concentrarea loru la Barbosi. — Drumulu de feru la Iassi, Ter-gulu Dohalsca si Pascani este inundatu. — 500 rusi au sositu la Braila.

Budapest'a, 28 Aprile. In siedintia de astadi a casei deputatiloru partid'a liberala independenta interpela pre regimu, deca considera tratatulu de Parisu in valore de dreptu si pentru Austro-Ungaria, si deca concede regimulu ca Rusii pe comptulu Turciei sa faca cuceriri, seu sa-si insusiasca protectoratulu preste principatele dunarene?

London, 28 Aprile. In cas'a de susu Derby a declarat ca Engliterea nu accepteza nici consecutiunile, nici argumentele circulariului rusescu.

Constantinopole, 28 Aprile. Flot'a turesca bombardeza Poti (cetate in Asia rusésca nu departe de marea negra). Suleimanu pasi'a a luptatu in 26 l. c. victoriosu; trupele turesci, din positiuni scutite, au causatu perderi insemnate in sirurile trupelor rusesci.

Petersburg, 28 Aprile. Armata rusésca in marsiulu seu spre Cars a luat unu castru (Lager) de barace si merge victorioasa inainte.

Bursa de Vien'a.

Din 16/28 Aprile 1877.

Metalicele 5%	57 80
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	63 =
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	71 75
„ „ „ Temisiorene	63 50
„ „ „ Ardelenesci	67 25
„ „ „ Croato-slavone	—
Argintu	112 : 0
Galbinu	6 10
Napoleonu d'auru (poli)	10 32
Valut'a noua imperiale germana	63 65

Depuneri de capitale pentru fructificare.

se primescu la institutulu subsemnatu.

- pre langa anunierea radicarei in sensulu statuteloru cu 6% interese;
- sub conditiune de a se anuncia institutulu radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu 6 1/2 % interese;
- sub conditiune de a se anuncia institutulu radicarea depunerei la **siese** luni inainte cu 7% interese;

Interesele incepu cu diu'a, care urmaza dupa diu'a depunerei, si in-ceta cu diu'a premergatoria dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putieniu 15 dile.

La dorintia deponentelui se potu stabili in diu'a depunerei capitalulu si conditiuni speciali de esolvire, cari se insamna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. In atare casu restituirea depunerei urmaza dupa aceste modalitati speciale.

Depunerile tramise prin posta pre langa comunicarea adresei deponentelui se resolu totu-deun'a in diu'a primirei.

Asemenea se potu efeptui prin posta anunciari si radicari de capitale. Sibiu, 26 Aprile 1877.

„ALBINA“

Institutu de creditu si de economii in Sibiu.